

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
1.2 Facultatea / Departamentul	Istorie
1.3 Catedra	-
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii / Calificarea	ARHEOLOGIE, CIVILIZAȚIE ȘI ARTĂ ANTICĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	SPATIUL EGEEAN ȘI BALCANIC IN PREISTORIE ȘI PROTOISTORIE						
2.2 Titularul activităților de curs	CONF. UNIV. DR. NECULAI BOLOHAN						
2.3 Titularul activităților de seminar	CONF. UNIV. DR. NECULAI BOLOHAN						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	4	2.6 Tipul de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					
Examinări					4
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	94				
3.8 Total ore pe semestru	150				
3.9 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	X
4.2 de competențe	X

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	X
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	X

6. Competențe specifice acumulate

6.1 Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> - Definirea câmpurilor de cunoaștere - Orientarea către abordarea interdisciplinară și identificarea domeniilor comune - Dezvoltarea aptitudinilor pentru cercetarea pluridisciplinară - Stimularea inițiativei personale și a observațiilor proprii specifice perspectivelor arheologiei contemporane
6.2 Competențe	<ul style="list-style-type: none"> - Abilități de lucru individuale și în echipă - Dezvoltarea abilităților de comunicare și diseminare a rezultatelor analizelor de specialitate - Autonomia observațiilor și învățării - Respectarea și dezvoltarea valorilor și eticii profesionale

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	-Realizarea unei imagini actualizate privind sursele istorice și arheologice și abordările supraregionale. -Familiarizarea studenților cu istoria civilizațiilor egeeo-balcanice, premergătoare perioadei arhaice și a marii colonizări grecești. -Evidențierea rolului spațiului egeeo-balcanic în pre- și protoistorie ca punte de legătura între Orientul Apropiat și Europa. -Analiza critică a cronologiei și a conținuturilor privind conexiunile dintre comunități, având în vedere concepțiile și paradigmele mai vechi și mai noi (difuzionism, aculturație, migrație, dezvoltare autonomă, centru-periferie etc.).
7.2 Obiective specifice	-Cunoașterea și utilizarea adecvată a conceptelor cheie. -Acomodarea cu potențialul arheologic local și supraregional. -Realizarea documentației specifice (bază de date, interogări specifice). -Formarea deprinderilor pentru abordările multidisciplinare din perspectivele arheologilor adjectivale actuale.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere. Prezentarea tematicii și a scopurilor modulului didactic. Orientări bibliografice și maniere diferențiate de abordare a temelor.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
Diversitatea mediului natural și implicațiile culturale. Începuturile istoriei spațiului egeeo-balcanic. Neolitizarea. Problema protoneoliticului. Originea, etapele și căile de răspândire ale primelor culturi neolitice.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
De la neolitic la chalcolitic. Apariția societăților complexe. Diversificarea structurilor de locuire.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
Epoca bronzului. Periodizare și cronologie în spațiul egeean și balcanic.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
Expresie religioasă și artistică. Centrele de cult, rit și ritual funerar, simbolistică, fresca și artele minore.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
Epoca miceniană. Timp. Spațiu. Dezbateri cronologice. <i>Chiefdoms</i> și state timpurii. Sistemul palatual.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
Sisteme de comunicare, rute de transport. Metodologia cercetării actuale între conceptele boasiene și globalizare.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
Criza civilizațiilor est-mediteraneene în sec. XIII-XII î.Hr. „Marea migrație”. Epoca „obscură”. De la epoca bronzului la epoca fierului în spațiul egeeo-balcanic.	Expunerea; Conversația; Proiecții media; Aplicații practice	
Bibliografie: -Alexandrov, S., <i>The earliest Mycenaean pottery imports in Bulgaria</i> , în: J. Bouzek, Lidia Domaradzka (eds.), <i>The Culture of Tracians and their Neighbours, Proceedings of the International Symposium in Memory of Prof. Mieczysław Domaradzki, with a Round Table “Archaeological Map of Bulgaria”</i> , BAR I. S. 1350, Oxford, Archaeopress, 47-49. -Andreou, Stelios, <i>The Landscapes of Modern Greek Aegean Prehistory. Prehistorians Round the Pond: Reflections on Aegean Prehistory as a Discipline</i> , în: John F. Cherry, Despina Margomenou, and Lauren E. Talalay, (eds.), <i>Ann Arbor, Michigan, Kelsey Museum of Archaeology, The University of Michigan, Kelsey Museum Publication 2, 73-92, 2005.</i> -Andreou, S., Fotiadis, M., Kotsakis, K., <i>Review of Aegean Prehistory V: The Neolithic and Bronze Age of Northern Greece</i> , în: T. Cullen (ed.), <i>Aegean Prehistory. A Review, AJA Supplement, Boston, 259-327.</i> -Andreou, Stelios, Psaraki, Kyriaki, <i>Tradition and Innovation in the Bronze Age Pottery of the Thessaloniki Tomba. Food and drink consumption and „tableware” ceramics</i> , în: Henrieta Todorova, Mark Stefanovich, Georgi Ivanov (Edited by), <i>The</i>		

Struma/Strymon River Valley in Prehistory, Proceedings of the International Symposium Strymon Praehistoricus, Sofia, 2007, 398-420.

-Bailey, D.W., Panajotov, I., (edited with Stefan Alexandrov), *Prehistoric Bulgaria*, vol. I-II, Monographs in World Archaeology, 22, Prehistory Press, Madison, 1995.

-Bintliff, J., *Regional Survey, Demography, and the Rise of Complex Societies in the Ancient Aegean: Core-Periphery, Neo-Malthusian, and Other Interpretive Models*, JFA 24, 1, 1–38.

-Bološan, Neculai, *The Danube, Balkans, and Northern Aegean. Trade Routes, Influences and Buffer Zones in the Late Bronze Age* în: Robert Laffineur and Emanuele Greco, (eds.), *Emporia: Aegeans in the Central and Eastern Mediterranean*. Proceedings of the 10th International Aegean Conference/10e Rencontre égéenne internationale, Athens, Italian School of Archaeology, 14-18 April 2004. Liège and Austin, Université de Liège, Histoire de l'art et archéologie de la Grèce antique and University of Texas at Austin, Program in Aegean Scripts and Prehistory, *Aegaeum* 25. 161-171, 2005.

-Bološan, Neculai, *Bronzul târziu la Dunărea de Jos. Componente și relații interculturale*, Cluj-Napoca, 2016.

-Bouzek, Jan, *Bronze Age Greece and the Balkans: Problems of Migrations*, în: R.A. Crossland and Ann Birchall, (eds.), *Bronze Age Migrations in the Aegean*. Archaeological and Linguistic Problems in Greek Prehistory. Noyes Press, Park Ridge, 169-177, 1974.

-Bouzek, Jan, *The Aegean, Anatolia and Europe: Cultural Interrelations in the second millennium B.C.*, (Studies in Mediterranean archaeology, 29), Göteborg, Åström and Prague, 1985.

Buffiere, Felix, *Miturile lui Homer și gândirea greacă*, Editura Univers, București, 1987.

-Cullen, Tracey (ed.), *Aegean Prehistory. A Review*, Boston, 2001.

-Fossey, J., *Mykenians in the Black Sea: A Note from South-East Bulgaria*, în: John M. Fossey (ed.), *Antiquitates Proponticae, Circumponticae Et Caucasicae, II: Proceedings of the First International Conference on the Archaeology and History of the Black Sea* (McGill University, 22-24th November 1994), Amsterdam, 1997, 29-31.

-Grammenos, D.V., (ed.), *Recent Research in the Prehistory of the Balkans*, Thessaloniki, 2003.

-Hammond, N.G.L., *A History of Macedonia I: Historical Geography and Prehistory*, OUP, Oxford, 1972.

-Harding, A.F., *European Societies in the Bronze Age*, CUP, Cambridge, 2000.

-Horejs, Barbara, *Macedonia: mediator or buffer zone between cultural spheres?*, în: I. Galanaki, H. Tomas, Y. Galanakis, R. Laffineur (eds.) *Aegaeum* 27, 2005, 293-306.

-Leshtrakov, K., *The Eastern Balkans in the Aegean Economic System during the LBA. Ox-Hide and Bun Ingots in Bulgarian Lands*, în: I. Galanaki, H. Tomas, Y. Galanakis, R. Laffineur (eds.), *Aegaeum* 27, 2007, 448-454.

-Matz, Friedrich, *Creta, Micene, Troia*, Bucuresti, 1969.

Meskel, Lynn, *Archaeology Under Fire: Nationalism, Politics and Heritage in the Eastern Mediterranean and Middle East*, Routledge, 1998.

Nikolova, Lolita, With contributions by Igor Manzura and Cristian Schuster, *The Balkans in Later Prehistory: Periodization, Chronology and Cultural Development in the Final Copper and Early Bronze Age (Fourth and Third Millennia BC)*, Oxford, Archaeopress, 1999.

-Nikolova, Lolita, (ed.), *Analyzing the Bronze Age. Contributions to the Prehistoric Cultural Pattern in the Balkan.*, Sofia: Prehistory Foundation. Reports of Prehistoric Research Projects 5, 2000.

-Platon, Nicolas, *Civilizația egeeană*, I-IV, Bucuresti, 1988.

-Pydyn, A., *Exchange and Cultural Interactions. A study of long-distance trade and cross-cultural contacts in the Late Bronze Age and Early Iron Age in Central and Eastern Europe*, BAR IS 813, Oxford, 1999.

-Sherratt, A., *What would a Bronze-Age world system look like? Relations between temperate Europe and the Mediterranean in later prehistory*, EJA 1. 2, 1993, 1-59.

-Schliemann, Heinrich, *Pe urmele lui Homer*, 1-2, Bucuresti, 1979.

-Snodgrass, A.M., *Grecia epocii întunecate. Cercetare arheologica asupra secolelor XI-VIII î.e.n.*, Bucuresti, 1994.

-Vulpe, A., *The Aegean - Anatolian and South-Eastern Europe in the light of a revision of the bronze Age Chronology*, în: C. Kacsó (ed.): *Bronzezeitliche kulturentwicklungen in karpatischen Raum. Die Beziehungen zu den benachbarten Gebieten*. Symposium Baia Mare für A. Vulpe zum 70. Geburtstag, 10-13 Oktober 2001. Bibliotheca Marmatia 2, Baia Mare, 9-22.

-Wardle, K.A., Wardle, D., *Assiros Toumba: A brief history of the settlement*, în: Henrieta Todorova, Mark Stefanovich, Georgi Ivanov (eds.), *In The Steps of James Harvey Gaul, Volume 2, The Struma/Strymon River Valley in Prehistory*, Proceedings of the International Symposium Strymon Praehistoricus, Kjustendil–Blagoevgrad (Bulgaria), Serres–Amphipolis (Greece) 27.09–01.10.2004., Gerda Henkel Stiftung, Sofia, 2007, 451–479.

8. 2 Seminar	Metode de predare	Observații
Date recapitulative privind istoria cercetărilor arheologice din spațiul de lucru.. Etape. Instituții și personalități implicate.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	

<i>Archaeology under fire</i> . Despre temele deschise ale arheologiei spațiului egeo-balcanic.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Izvoarele pre- și protoistoriei spațiului egeeo-balcanic.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Datele arheologiei. De la <i>diletanti</i> și <i>cada de baie</i> la GIS.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Nordul Peninsulei Balcanice și centrele de transfer cultural.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Civilizația cicladică. Punte insularo-marină între Orient și Europa.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Civilizația minoică în sistemul de relații din estul și centrul Mediteranei.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Cazul Thera-Santorini și orizonturile deschise ale cronologiei egeene.	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Monumentele de tip <i>toumba</i> din Macedonia și implicațiile studierii acestora pentru <i>Europa barbară</i> .	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media; Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.	
Tradiția orală și poemele homerice	Analiză de text Dezbateri; Proiecții media;	

Dezbateri și prezentarea studiilor de caz realizate în cadrul aplicațiilor practice.

Bibliografie:

- Alexandrov, S., *The earliest Mycenaean pottery imports in Bulgaria*, în: J. Bouzek, Lidia Domaradzka (eds.), *The Culture of Tracians and their Neighbours*, Proceedings of the International Symposium in Memory of Prof. Mieczyslaw Domaradzki, with a Round Table "Archaeological Map of Bulgaria", BAR I. S. 1350, Oxford, Archaeopress, 47-49.
- Andreou, Stelios, *The Landscapes of Modern Greek Aegean Prehistory. Prehistorians Round the Pond: Reflections on Aegean Prehistory as a Discipline*, în: John F. Cherry, Despina Margomenou, and Lauren E. Talalay, (eds.), Ann Arbor, Michigan, Kelsey Museum of Archaeology, The University of Michigan, Kelsey Museum Publication 2, 73-92, 2005.
- Andreou, S., Fotiadis, M., Kotsakis, K., *Review of Aegean Prehistory V: The Neolithic and Bronze Age of Northern Greece*, în: T. Cullen (ed.), *Aegean Prehistory. A Review*, AJA Supplement, Boston, 259-327.
- Andreou, Stelios, Psaraki, Kyriaki, *Tradition and Innovation in the Bronze Age Pottery of the Thessaloniki Toumba. Food and drink consumption and „tableware” ceramics*, în: Henrieta Todorova, Mark Stefanovich, Georgi Ivanov (Edited by), *The Struma/Strymon River Valley in Prehistory*, Proceedings of the International Symposium Strymon Praehistoricus, Sofia, 2007, 398-420.
- Bailey, D.W., Panajotov, I., (edited with Stefan Alexandrov), *Prehistoric Bulgaria*, vol. I-II, Monographs in World Archaeology, 22, Prehistory Press, Madison, 1995.
- Bintliff, J., *Regional Survey, Demography, and the Rise of Complex Societies in the Ancient Aegean: Core-Periphery, Neo-Malthusian, and Other Interpretive Models*, JFA 24, 1, 1-38.
- Boloan, Neculai, *The Danube, Balkans, and Northern Aegean. Trade Routes, Influences and Buffer Zones in the Late Bronze Age* în: Robert Laffineur and Emanuele Greco, (eds.), *Emporia: Aegeans in the Central and Eastern Mediterranean*. Proceedings of the 10th International Aegean Conference/10e Rencontre égéenne internationale, Athens, Italian School of Archaeology, 14-18 April 2004. Liège and Austin, Université de Liège, Histoire de l'art et archéologie de la Grèce antique and University of Texas at Austin, Program in Aegean Scripts and Prehistory, *Aegaeum* 25. 161-171, 2005.
- Boloan, Neculai, *Bronzul târziu la Dunărea de Jos. Componente și relații interculturale*, Cluj-Napoca, 2016.
- Bouzek, Jan, *Bronze Age Greece and the Balkans: Problems of Migrations*, în: R.A. Crossland and Ann Birchall, (eds.), *Bronze Age Migrations in the Aegean. Archaeological and Linguistic Problems in Greek Prehistory*. Noyes Press, Park Ridge, 169-177, 1974.
- Bouzek, Jan, *The Aegean, Anatolia and Europe: Cultural Interrelations in the second millennium B.C.*, (Studies in Mediterranean archaeology, 29), Göteborg, Åström and Prague, 1985.
- Buffiere, Felix, *Miturile lui Homer si gandirea greaca*, Editura Univers, București, 1987.
- Cullen, Tracey (ed.), *Aegean Prehistory. A Review*, Boston, 2001.
- Fossey, J., *Mykenatians in the Black Sea: A Note from South-East Bulgaria*, în: John M. Fossey (ed.), *Antiquitates Proponticae, Circumponticae Et Caucasicae, II: Proceedings of the First International Conference on the Archaeology and History of the Black Sea* (McGill University, 22-24th November 1994), Amsterdam, 1997, 29-31.
- Grammenos, D.V., (ed.), *Recent Research in the Prehistory of the Balkans*, Thessaloniki, 2003.
- Hammond, N.G.L., *A History of Macedonia I: Historical Geography and Prehistory*, OUP, Oxford, 1972.
- Harding, A.F., *European Societies in the Bronze Age*, CUP, Cambridge, 2000.
- Horejs, Barbara, *Macedonia: mediator or buffer zone between cultural spheres?*, în: I. Galanaki, H. Tomas, Y. Galanakis, R. Laffineur (eds.) *Aegaeum* 27, 2005, 293-306.
- Leshtakov, K., *The Eastern Balkans in the Aegean Economic System during the LBA. Ox-Hide and Bun Ingots in Bulgarian Lands*, în: I. Galanaki, H. Tomas, Y. Galanakis, R. Laffineur (eds.), *Aegaeum* 27, 2007, 448-454.
- Matz, Friedrich, *Creta, Micene, Troia*, Bucuresti, 1969.
- Meskill, Lynn, *Archaeology Under Fire: Nationalism, Politics and Heritage in the Eastern Mediterranean and Middle East*, Routledge, 1998.
- Nikolova, Lolita, With contributions by Igor Manzura and Cristian Schuster, *The Balkans in Later Prehistory: Periodization, Chronology and Cultural Development in the Final Copper and Early Bronze Age (Fourth and Third Millennia BC)*, Oxford, Archaeopress, 1999.
- Nikolova, Lolita, (ed.), *Analyzing the Bronze Age. Contributions to the Prehistoric Cultural Pattern in the Balkan.*, Sofia: Prehistory Foundation. Reports of Prehistoric Research Projects 5, 2000.
- Platon, Nicolas, *Civilizația egeeană*, I-IV, Bucuresti, 1988.
- Pydyn, A., *Exchange and Cultural Interactions. A study of long-distance trade and cross-cultural contacts in the Late Bronze Age and Early Iron Age in Central and Eastern Europe*, BAR IS 813, Oxford, 1999.
- Sherratt, A., *What would a Bronze-Age world system look like? Relations between temperate Europe and the Mediterranean in later prehistory*, EJA 1. 2, 1993, 1-59.
- Schliemann, Heinrich, *Pe urmele lui Homer*, 1-2, Bucuresti, 1979.
- Snodgrass, A.M., *Grecia epocii întunecate. Cercetare arheologica asupra secolelor XI-VIII î.e.n.*, Bucuresti, 1994.
- Vulpe, A., *The Aegean - Anatolian and South-Eastern Europe in the light of a revision of the bronze Age Chronology*, în: C. Kacsó (ed.): *Bronzezeitliche kulturerscheinungen in karpatichen Raum. Die Beziehungen zu den benachbarten Gebieten*. Symposium Baia Mare für A. Vulpe zum 70. Geburtstag, 10-13 Oktober 2001. Bibliotheca Marmatia 2, Baia Mare, 9-22.

-Wardle, K.A., Wardle, D., *Assiros Toumba: A brief history of the settlement*, în: Henrieta Todorova, Mark Stefanovich, Georgi Ivanov (eds.), *In The Steps of James Harvey Gaul, Volume 2, The Struma/Strymon River Valley in Prehistory, Proceedings of the International Symposium Strymon Praehistoricus, Kjustendil–Blagoevgrad (Bulgaria), Serres–Amphipolis (Greece) 27.09–01.10.2004.*, Gerda Henkel Stiftung, Sofia, 2007, 451–479.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul acestei discipline este coroborat cu așteptările angajatorilor, în special instituțiile muzeale sau academice de profil, dar oferă și o bază teoretică adecvată pentru încadrarea în activități de profil în domeniul privat. Cursul urmărește să implice studenții în abordarea și înțelegerea diversității culturale supraregionale și să dezvolte abilitățile de investigare în acord cu perspectivele actuale de abordare a discursului și textului arheologic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1.intervenții și activități în cadrul cursurilor și seminariilor = 30 % din nota finală Participarea activă la orele de curs; parcurgerea bibliografiei; însușirea conceptelor și a problematicii abordate în cadrul orelor	Examen scris	50%
10.5 Seminar/laborator	1. Realizarea unui studiu de caz care include realizarea unei baze de date și prezentarea rezultatelor analizei în cadrul activității seminariale (max.7 pagini, TNR 12, 1.5, fără lista bibliografică, ilustrații sau pagina de gardă) = 60% (din care: 25 % pentru elementele de tehnică a redactării unei lucrări, inclusiv capacitatea de a folosi sursele bibliografice; 50% pentru capacitate de expunere și sinteză; 25 % pentru originalitate și creativitate).	Activitate seminarială	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Participarea la discuții, însușirea noțiunilor de bază, observațiile personale, realizarea unui studiu de caz.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

.....

.....